БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 218 (18.695). ● Пайшанба, 1983 йил 22 сентябрь ● Баҳоси 3 тийин.

ЯНГИ ҚЎҚОН ХИМИЯ ЗАВОДИ МАҲСУЛОТ ЧИҚАРА БОШЛАДИ

Ўзбекистон ўғит саноатининг янги улкан корхонаси — янги Қўқон химия заводи ишлай бошлади. Муддатидан илгари қуриб битказилган олтингугурт кислотаси цехи дастлабки маҳсулот берди. Йилига 500 минг тонна кислота ишлаб чиқаришга мўлжалланган бу цех йигирмадан кўпроқ объекти бўлган йирик комплексдир. Мамлакатимиздаги ва ПХРдаги ўнлаб корхона бу ерга машина-ускуналар етказиб берди.

14-қурилиш трести ва унинг ёрдамчи пудрат ташкилотларининг коллективлари цехни барпо этишда зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Лекин ишлатувчилар ҳам улардан қолишмадилар — цехни ишга туширишни учун ўз вақтида тайёргарлик кўрдилар. Олмалиқ, Самарқанд заводларида ва мамлакатнинг бошқа турдош корхоналарида беш юздан кўпроқ малакали ишчи тайёрланди.

Корхонанинг ҳар йили 700 минг тонна юксак самарали ўғит ишлаб чиқарадиган иккинчи навбати ҳам тез суръатлар билан қурилмоқда. Келажакда янги Қўқон химия заводи Ўрта Осиёда энг йирик корхоналардан бири бўлиб қолади ва Фарғона водийсидаги барча колхоз ҳамда совхозларни ўғит билан таъминлаб туради.

(ЎзТАГ).

ТЕРИМ ПЕШҚАДАМЛАРИГА ТЕНГЛАШИНГ!

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети 1983 йил сентябрь ойининг иккинчи ўн кунлигида давлатга пахта сотиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларда қолдирилди:

Бухоро области. Бу область пахта тайёрлаш планини 30,29 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда 17,56 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган;

Бухоро областининг Шофиркон райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 40,80 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда 21,24 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган;

Бухоро областининг Ғиждувон райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 47,58 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда 22,82 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган;

Ғиждувон районининг «Пахтаобод» колхози. Бу колхоз пахта тайёрлаш планини 60,18 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 27,70 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Хоразм области. Бу область пахта тайёрлаш планини 16,39 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 13,86 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган;

Хоразм областининг Гурлан райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 22,40 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 17,64 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган. Байроқ Навоий областининг Қизилтепа районидан олиб берилади;

Қорақалпоғистон АССРнинг қўриқ Элликқалъа райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 19,15 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 16,64 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган.

Фарғона область Киров районидаги Киров номли совхоз. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 29,15 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 27,63 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган;

Қашқадарё область Нишон районидаги қўриқ «Гулбоғ» совхози. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 34,50 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини 32,80 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган. Байроқ Навоий область Навбаҳор районидаги «Дружба» совхозидан олиб берилади;

Сурхондарё область Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоз. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 22,51 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда 20,42 процент таъминлаган бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган. Байроқ Сурхондарё областининг Қумқўрғон районидаги Ульянов номли совхоздан олиб берилади.

Навоий область Қизилтепа районидаги «Партия XXII съезди» колхози. Бу колхоз пахта тайёрлаш планини 38,12 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг ўсишини ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда 29,19 процент таъминлаган, бутун пахта биринчи сортга қабул қилинган. Байроқ Сурхондарё область Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозидан олиб берилади.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Олтиариқ районидаги «Комсомол» колхози пахтакорлари 904 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариш, ялпи ҳосилнинг 90 процентини агрегатлар бункеридан тўкиш мажбуриятини олишган. Бепоён пахта майдонларида мажбуриятни бемалол қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирилди. 15 та «зангори кема», 43 та тележка ва бошқа техника воситалари мавсумга пухта шайланди. Дала гвардиячилари теримга старт кутиб туришибди. Суратда: колхоз бош инженери Холмамат Қосимов (чапдан учинчи) теримга шайланиб турган илғор механизаторлардан Аъзамжон Турсунов, Сейфиддин Азимов, Абдубанноп Қодиров, Аҳмаджон Ҳалилов, Абдуҳалил Шукуровлар билан.

Ж. Тўраев фотоси.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

● Республикамизда 21 сентябрь эрталабгача 667.857 тонна пахта тайёрланди. Бир кунлик ўсиш 69.607 тоннани ташкил қилди. Шу кунгача 60.233 тонна ингичка толали пахта йиғиб-териб олинди. Бир кунда 8002 тонна ипак пахта тайёрланди. Машиналарда 16.218 тонна «оқ олтин» терилди.

● Дефолиация давом этмоқда. Далаларнинг 88,4 процентидаги ғўза барглари туширилди.

БРИГАДА РАПОРТИ

● НАРПАЙ районидаги «Партия XXVI съезди» совхозининг Абдуназар Баратов бошлиқ бригадаси йиллик топшириқни бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Ҳар гектар майдондан 20,8 центнердан ҳосил олинди. Комсомоллар ҳосилдорликни 25 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

ЯХШИ ТАЙЁРГАРЛИК НАМУНАСИ

● ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР далаларида пахта териш агрегатлари пайдо бўлди. Қўнғирот, Шуманай, Қораўзак ва Чимбой районларида пахтани машиналарда йиғиштириб олиш кучайтирилмоқда.

Қораўзак районидаги «Куралпа» совхозининг механик-ҳайдовчилари мавсумга яхши тайёргарлик кўрганликларини намойиш қилмоқдалар. Хўжаликнинг Еркинбой Мирзабеков, Боймурод Морзанов, Ҳамидулла Ўтамуродов сингари «зангори кема» капитанлари биринчи куниёқ ўз машиналари бункеридан 6—8 тоннадан аъло сифатли хом ашё тўкдилар.

БИР КУНДА

● ЛЕНИН ЙЎЛИ районидаги Будённий номли совхоз механик-ҳайдовчиси Хўжамқул Рустамов бир кунда 19 тоннадан зиёд «оқ олтин» теришга муваффақ бўлди. У шу кунгача 148 тонна пахта териб хирмонга уйди. Илғор механизатор 635 тонна пахта териш мажбуриятини олган.

СТУДЕНТЛАР ҲИММАТИ

● САМАРҚАНД қишлоқ хўжалиги институти қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетининг юқори курс студентлари Большевик ва Пастдарғом районлари хўжаликларига йўл олдилар. Улар пахта териш машиналарини бошқаришга аҳд қилганлар.

САМО ЛОЧИНЛАРИНИНГ МАДАДИ

● НАВОИЙ районидаги «Нарпай» совхозида И. Овчинников ва Р. Долгихлар бошчилик қилаётган самолётларнинг экипажлари ғўзани дефолиация қилишда яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар юксак суръат ва аъло сифат билан ишлаб, механик-ҳайдовчиларга иш фронти яратишда ибрат бўлишмоқда.

ИККИ ЙИЛЛИК ПЛАН ҲАЖМИДА

● МУБОРАК районидаги «ВЛКСМ XIX съезди» совхозининг Мурод Бобоев бригадаси йиллик планни адо этди. 50 гектар қўриқ ердан 75 тонна ҳосил йиғиштириб олинди. Коллектив аъзолари тайёрлов пунктларига яна шунча хом ашё топширишга аҳд қилдилар.

КЎЧМА ПОЛИКЛИНИКА

● ЧИРОҚЧИ марказий район касалхонаси ҳузурида кўчма поликлиника ташкил қилинди. Врачлар бригадаси ҳар куни графикка биноан дала шийпонларига бориб, деҳқонларга тиббий ёрдам берадилар.

ИЛҲОМБАХШ СЎЗ БИЛАН

● ОЛТИНКЎЛ районининг «Коммунистик меҳнат учун» газетаси пахта йиғим-терим кампаниясига фаоллик билан қўшилди. Ҳафтасига олти марта чиқаётган газетанинг ҳар бир сонида энг яхши теримчиларнинг илғор тажрибалари ҳақидаги материаллар эълон қилинмоқда. «Ойна» деган умумий сарлавҳа остида берилаётган ҳажвий материаллар ҳам газетхонларга манзур бўлаётир.

ЗАФАР ҚУЧИШДИ

● АНДИЖОН областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга сабзавот топшириш планини 105, ҳўл мева ва полиз маҳсулотлари топшириш планини 104 процент бажардилар. Ватанга 124 минг тонна сабзавот, салкам 32 минг тонна ҳўл мева ва 22 минг тонна полиз маҳсулотлари армуғон этилди. Мамлакатнинг саноат марказларига 62 минг тоннадан кўпроқ маҳсулот жўнатилди.

СУРЪАТ БЎШАШМАЯПТИ

● БУХОРО областида уюлган пахта хирмони 146 минг тоннага етди. Ғиждувон ва Шофиркон районларида ҳосилни йиғиб-териб олиш аввалги кунлардагидек юксак суръатлар билан бормоқда. Ушбу районларда ҳар куни йиллик планнинг 2,1—2,2 проценти миқдорида пахта тайёрланмоқда.

УНУМЛИ МЕҲНАТ

● ЧИНОЗ районидаги Карл Маркс номли колхозда бешта машина пахта теришга киришди. Ҳар бир машина бункеридан ўртача 7—8 тоннадан пахта тўкилмоқда. Колхознинг энг яхши механик-ҳайдовчиси Тўлаган Алиқулов эса 9—10 тоннадан аъло сифатли пахта теряпти.

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	1,75	30,29	0,03	0,09
Хоразм	1,62	16,39	0,11	0,29
Навоий	1,18	16,13	0,02	0,02
Сурхондарё	1,42	13,03	0,45	2,11
Самарқанд	1,05	12,74	0,02	0,04
ҚҚАССР	1,30	12,65	0,34	1,05
Қашқадарё	1,08	11,02	0,14	0,35
Андижон	1,23	8,64	—	—
Фарғона	1,45	8,28	—	—
Тошкент	1,23	7,56	0,41	1,03
Наманган	1,03	6,59	—	—
Сирдарё	0,48	3,55	0,01	0,01
Жиззах	0,18	0,73	0,06	0,06
Республика бўйича:	1,17	11,26	0,13	0,41
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Бухоро	2,18	25,33	—	—
Навоий	2,63	23,21	—	—
Сурхондарё	2,27	15,70	0,44	1,50
Қашқадарё	1,14	9,94	—	—
Наманган	3,38	7,26	—	—
Республика бўйича:	1,95	14,69	0,25	0,87

Халқ қардошлиги куйчиси

Доғистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Расул Гамзатовнинг ижоди кўп миллатли совет маданияти хазинасининг таркибий қисми бўлиб қолди. Шоир туғилган куннинг 60 йиллигига бағишланиб 20 сентябрь куни Союзлар уйининг Колонна залида тантанали кеча ўтказилди.

Кечада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичев, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. Н. Ментешашвили, КПСС Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири В. Ф. Шауро, адабиёт ва санъат арбоблари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг намояндалари ҳозир бўлдилар.

РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси С. В. Михалков, мамлакат санъаткор зиёлиларининг намояндалари кечада Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофотининг лауреати Расул Гамзатов ижодиётининг аҳамияти тўғрисида гапирди.

Расул Гамзатов ўз шаънига айтилган самимий сўзлар учун миннатдорчилик билдирди ҳамда бундан буён ҳам ўзининг бутун кучини совет адабиётига, ер юзида тинчлик учун курашга сарфлашга ваъда берди.

АТРОФ-МУҲИТ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

21 сентябрь куни Самарқандда «Химия, нефть химияси саноатида ҳамда минерал ўғит ишлаб чиқарувчи саноатда атроф-муҳитни муҳофаза этиш» мавзуига бағишланган Бутуниттифоқ симпозиуми очилди. Уни Д. И. Менделеев номидаги Бутуниттифоқ химия жамияти, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрликлари, А. Навоий номидаги Самарқанд давлат университети ташкил қилди.

Симпозиумда қатнашаётган олимлар, министрликларнинг табиатни муҳофаза қилиш бўлимлари бошлиқлари, СССР Госплани ва Ўзбекистон ССР Госпланининг, СССР Фан ва техника давлат комитетининг масъул ходимлари сув ва ҳаво ҳавзасини, тупроқни булғанишдан муҳофаза қилиш, муҳит булғанишини самарали назорат этиш воситаларини вужудга келтириш актуал масалаларини, чиқитсиз технологияни ривожлантириш проблемаларини муҳокама қилмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқов, Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофотининг лауреати академик И. В. Петрянов-Соколов доклад қилдилар.

(ЎзТАГ).

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Калинин районидаги «Москва» совхози деҳқонлари зафар қучдилар. Давлатга сабзавот, картошка, чорвачилик маҳсулотлари топшириш бўйича олинган социалистик мажбурият шараф билан адо этилди. Қабул пунктларига мажбуриятда белгиланган 8500 тонна ўрнига 8515 тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди. Пландаги 1180 тонна ўрнига 1838 тонна картошка, 16 тонна ўрнига 29 тонна гўшт топширилди. 3595 тонна, яъни икки план миқдорида ем-хашак жамғарилди.

ОИЛА МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

1 ноябрдан бошлаб Ўзбекистонда болали аёллар турмушини яхшилаш, болали оилаларга давлат ёрдамини кўпайтиришга оид тадбирларнинг янги системаси жорий этилади. Бу тадбирлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида кўзда тутилган эди. Касаба союзлари, социал страхование кенгашлари ходимларининг 21 сентябрь куни Тошкентда очилган республика семинар-кенгашида мамлакат социал программасининг муҳим қисмини ташкил этган ана шу тадбирларни жорий этиш тартиби тўғрисида гап борди. Семинар-кенгашда ВЦСПС, республика министрликлари ва идораларининг вакиллари иштирок этдилар.

Семинарда Ўзбекистонда бола бир ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун нафақаларни ва бола туғилганлиги учун бир вақтнинг ўзида бериладиган нафақани тўлаш учун давлат социал страхованиеси бюджетидангина йилига 66 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланиши айтилди.

(ЎзТАГ).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта, учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ғиждувон	47,58	—
Шофиркон	40,80	—
Бухоро	30,36	0,03
Олот	30,08	—
Пешку	28,66	0,22
Свердлов	26,78	—
Когон	26,22	0,05
Вобкент	25,43	—
Қоракўл	23,16	—
Ромитан	19,88	0,63
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Гурлан	22,40	—
Ҳазорасп	19,29	—
Хонқа	18,91	2,52
Хива	17,47	0,06
Қўшкўпир	15,86	0,04
Урганч	15,36	0,39
Янгиариқ	15,19	—
Шовот	14,77	0,09
Янгибозор	13,49	0,08
Боғот	12,55	0,03
НАВОИЙ ОБЛАСТИ		
Қизилтепа	20,62	—
Навбаҳор	20,24	—
Навоий	13,04	—
Хатирчи	12,35	0,07
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Термиз	18,71	—
Қумқўрғон	18,31	0,33
Ангор	18,23	0,45
Шўрчи	17,70	0,59
Сариосиё	15,38	—
Ленин йўли	14,55	13,45
Олтинсой	12,72	—
Жарқўрғон	12,62	—
Денов	12,38	—
Шеробод	8,77	2,68
Бойсун	6,40	—
Гагарин	4,00	0,40
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	17,59	0,04
Каттақўрғон	15,90	0,07
Пастдарғом	15,28	—
Иштихон	14,92	0,12
Нарпай	12,72	—
Пайариқ	11,21	—
Оқдарё	10,98	—
Большевик	10,62	0,07
Жомбой	8,40	—
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Тўрткўл	21,18	0,05
Элликқалъа	19,15	1,61
Беруний	14,53	0,03
Қўнғирот	14,25	1,27
Шуманай	12,38	5,28
Амударё	11,45	0,13
Чимбой	9,51	1,97
Лениножбод	9,08	2,33
Нукус	7,88	—
Хўжайли	7,13	0,05
Кегайли	6,47	—
Бўзатов	6,45	0,12
Қораўзак	5,98	0,17
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Китоб	16,11	—
Қамаши	15,76	—
Ғузор	15,21	0,80
Яккабоғ	14,43	—
Кўкдала	12,92	—
Чироқчи	12,74	0,14
Шаҳрисабз	12,67	—
Косон	10,48	0,94
Усмон Юсупов	9,14	—
Ульянов	8,88	0,54
Нишон	8,56	1,14
Муборак	8,27	—
Қарши	7,88	—
Баҳористон	7,37	1,04
Толлимаржон	2,12	—
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	17,67	—
Москва	12,11	—
Андижон	11,83	—
Марҳамат	10,00	—
Олтинкўл	9,53	—
Избоскан	9,40	—
Балиқчи	8,42	—
Пахтаобод	8,37	—
Хўжаобод	8,28	—
Бўз	6,60	—
Комсомолобод	5,09	—
Жалолқудуқ	4,09	—
Қўрғонтепа	1,60	—
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ленинград	18,03	—
Ўзбекистон	12,10	—
Киров	11,10	—
Қува	11,05	—
Бувайда	10,23	—
Охунбобоев	7,40	—
Ёзёвон	6,91	—
Фрунзе	5,53	—
Тошлоқ	4,88	—
Бағдод	4,85	—
Риштон	4,46	—
Фарғона	4,07	—
Олтиариқ	3,37	—
Қувасой шаҳри	2,03	—
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Янгийўл	9,19	0,76
Бекобод	9,02	0,28
Бўка	8,31	1,50
Оққўрғон	7,94	1,91
Коммунистик	7,89	1,17
Пискент	7,71	—
Чиноз	7,14	0,30
Ўрта Чирчиқ	6,34	—
Ғалаба	4,74	2,46
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Тўрақўрғон	13,16	—
Чортоқ	11,49	—
Наманган	9,78	—
Уйчи	8,51	—
Поп	8,12	—
Чуст	7,99	—
Норин	6,35	—
Янгиқўрғон	3,97	—
Учқўрғон	3,06	0,01
Задарё	2,34	—
Косонсой	1,11	—
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Комсомол	6,85	—
Сирдарё	5,95	—
Гулистон	4,87	—
Меҳнатобод	3,98	—
Ворошилов	3,71	—
Боёвут	3,61	—
Ильич	1,61	—
Оқолтин	1,56	—
Ховос	1,35	—
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Жиззах	2,01	—
Фориш	1,88	—
Октябрь	0,77	0,20
Мирзачўл	0,72	—
Пахтакор	0,53	—
Арнасой	0,53	—
Дўстлик	0,37	0,15
Зарбдор	0,32	—

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Тошкент область Чиноз районидаги Киров номли колхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи Турсуной Охунованинг узоқ давом этган касалликдан сўнг 1983 йил 21 сентябрда 47 ёшида вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ҚАРДОШ ПАРТИЯЛАРИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

1983 йил 20 сентябрда Москвада социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари секретарларининг халқаро ва идеология масалаларига бағишланган кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда қуйидагилар қатнашдилар:

Болгария Коммунистик партиясидан — БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Балев, БКП Марказий Комитети секретари Д. Станишев, БКП Марказий Комитети секретари С. Михайлов;

Венгрия Социалистик ишчи партиясидан — ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Овари, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари Д. Ацел, ВСИП Марказий Комитети секретари М. Сюреш;

Вьетнам Коммунистик партиясидан — ВКП Марказий Комитети секретари Хоанг Тунг;

Германия Бирлашган социалистик партиясидан — ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари К. Хагер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Аксен, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари И. Герман;

Куба Коммунистик партиясидан — Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретариати аъзоси А. Перес Эрреро;

Лаос Халқ революцион партиясидан — ЛХРП Марказий Комитети секретари С. Виякет;

Монголия Халқ революцион партиясидан — МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари Д. Гомбожав, МХРП Марказий Комитети секретари Г. Адья;

Польша Бирлашган ишчи партиясидан — ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Глувчик, ПБИП Марказий Комитети секретари М. Ожеховский;

Руминия Коммунистик партиясидан — РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари М. Добреску, РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари П. Енаке;

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети секретари К. В. Русаков;

Чехословакия Коммунистик партиясидан — ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзоси, Марказий Комитет секретари В. Биляк, Президиум аъзолигига кандидат, ЧКП Марказий Комитети секретари Я. Фойтик.

Кенгаш ишида қардош партиялар Марказий Комитетлари бўлим мудирлари ва ўринбосарлари, бошқа масъул ходимлар ҳам иштирок этдилар.

Фикрлашув давомида Европада ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарининг жойлаштирилишига қарши, ўртача олисликка учириладиган мавжуд воситаларни камайтириш учун, Европани ўртача олисликка учириладиган, шунингдек тактик ядро қуролларидан тамомила холи қилиш учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг шу мақсадларга эришишга қаратилган ташаббуслари асосида халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги учун кураш кучайиб кетганлиги муносабати билан сиёсий, идеологик ва ахборот-пропаганда ишларининг муҳим проблемалари кўриб чиқилди. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг Прагадаги кенгашида ва социалистик мамлакатлар раҳбар партия ҳамда давлат арбобларининг Москва учрашувида қабул қилинган ҳужжатлардаги ғоялар ва таклифларни амалга ошириш йўлида бундан кейинги ишлар муҳокама қилинди.

Кенгаш иштирокчилари Ғарбий Европанинг НАТОга аъзо бўлган бир қанча мамлакатларида Америка янги ракеталарининг жойлаштирилиши барча халқлар учун ядро хавфини ғоят кучайтириб, бутун халқаро вазиятнинг жиддий равишда ёмонлашувига сабаб бўлур эди, деб ҳисоблайдилар. Шу муносабат билан ҳарбий устунликка эришишга қаратилган ҳар қандай ҳаракатларга қарши қатъий кураш олиб бориш зарурлиги таъкидланди.

АҚШ ва унинг баъзи иттифоқчилари шундай мақсадни ўз олдиларига қўйганликларини ошкора кўрсатмоқдалар. Ядро урушига «йўл қўйилиши» мумкинлиги тўғрисидаги, ядро қуролини биринчи бўлиб қўлланишнинг «тўғрилиги» ҳақидаги концепцияларнинг хатарли эканлигини фош қилиш — муҳим вазифадир.

Империалистик доиралар биринчи навбатда Америка империалистлари халқаро муҳитни янада кўпроқ заҳарлаш ва ўзларининг ракета планларини амалга оширишга эришиш мақсадида иғвогарлик ҳуружларидан ҳам бош тортмаётганликларини кейинги воқеалар кўрсатиб турибди. Ҳолбуки, ҳозирги вақтда қулай вазият яратишга кўмаклашадиган тадбирларни ҳар қачонгидан кўпроқ амалга ошириш ва вазиятни мураккаблаштирувчи ҳаракатларга йўл қўймаслик зарур. Кенгаш иштирокчилари барча давлатлар халқлар олдидаги масъулиятни англаб, тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатларига амал қилиб иш кўришлари керак, деб ҳисоблайдилар.

Кенгашда социалистик мамлакатларнинг қуролланиш, биринчи навбатда ядровий қуролланиш пойгасини хатарли равишда кучайтиришнинг олдини олишга, шу қуролларни камайтириш ва тугатишга қаратилган янги ташаббуслари; Европада ядро қуролларини чеклаш тўғрисида Женевада олиб борилаётган музокараларда СССРнинг илгари сурган таклифлари, шу жумладан ўртача олисликка учириладиган камайтириладиган ракеталарни тугатиш тўғрисидаги таклифлар катта аҳамиятга эга эканлиги уқтириб ўтилди. Кенгаш иштирокчилари ҳамкорлик, масъулиятни ҳис этиш, тенглик ва бир хил хавфсизлик руҳидаги Женева музокараларида Европа халқларининг орзу-умидларига мос бўлиб тушадиган ўзаро мақбул аҳдлашувга эришиш муҳим эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Мадридда бўлиб ўтган учрашувнинг муҳим ва кескин халқаро проблемаларни ўзаро мақбул асосда ҳал этиш мумкин эканлигини кўрсатган ижобий якунларига юксак баҳо берилди.

Кенгаш иштирокчилари социалистик давлатлар тинчлик йўлидаги ташаббусларининг мазмунини ва аҳамиятини чуқур ва ҳар тарафлама очиб бериш зарурлигини таъкидлаб ўтдилар, қурол-яроғларни чеклаш ва камайтириш, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ядро можароси хавфининг реаллигини англаётган турли сиёсий ва жамоат кучлари ўртасидаги мулоқотни кенгайтириш мақсадида барча социалистик мамлакатларнинг биргалашиб ёки алоҳида-алоҳида ҳаракат қилишлари муҳим эканлигига эътибор бердилар.

Империалистларнинг агрессив сиёсатига қарши, Осиё, Африка ва Лотин Америкасида кескинлик ва танг вазиятлар ўчоқларини тугатиш мақсадида халқлар олиб бораётган кураш билан бирдамлик яна бир карра изҳор этилди.

Кенгашда қатнашган қардош партияларнинг идеология ва ахборот-пропаганда соҳаларидаги ҳамкорлигининг муҳим масалалари кўриб чиқилди.

Кенгаш ўртоқлик ва интернационал бирдамлик вазиятида ўтди.

СЎЗ—«НИЛУФАР» МУКОФОТИ ЛАУРЕАТЛАРИГА

СЕРМАЗМУН ФАОЛИЯТ

Анатолий СОФРОНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, халқаро «Нилуфар» мукофоти лауреати, «Огонёк» журналининг бош редактори.

— «...Сизларга маълумки, Шарқий Африка империалистик давлатларнинг зулми остида ҳолдан тойган эди. Африка ҳам ўз истиқболини яратиши керак». Занжибарлик Ражаб Солиҳ Салим бундан чорак аср муқаддам бизга йўллаган хатида ана шундай деб ёзган эди. Шунингдек, у «ўрта мактабни тамомладим ва шундан кейин шароитим кўтармаганлиги сабабли ўқишни давом эттира олмадим», деб зорланган эди. Сир эмас, ўша даврда минглаб африкалик ёшлар ана шундай армон билан яшардилар. Бугунги кунда эса уларнинг аксарияти жонажон Африкасининг истиқболини барпо этмоқда.

Куни кечагидек эсимда, бундан йигирма беш йил муқаддам Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта театрининг муҳташам биносида Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Биринчи конференцияси очилди. Дафъатан ана шу ерда «Тошкент руҳи» деган учқур ибора жаранглади ва у ҳамон офтоб янглиғ замин узра кезиб юрибди. «Тошкент руҳи» бирдамлик руҳи, тинчлик учун, озодлик ва мустақиллик учун, Осиё ва Африка ёзувчиларининг жипслашган бирдамлиги учун кураш руҳи. Бу руҳ боқий яшаяпти.

Мен ҳикоямни бежиз Р. С. Салимнинг мактубидан бошлаганим йўқ. Икки қитъа адиблари биринчи анжуманидан кейин ўтган давр ичида жаҳоннинг сиёсий харитасида мисли кўрилмаган ўзгаришлар содир бўлди. Ўз эрки йўлида курашган қатор халқлар озодликни қўлга киритди. Мустамлакачилик зулмидан халос бўлган мамлакатлар дадил тараққиёт йўлига кирди, бу янги мамлакатларнинг навқирон адабиёти камол топди. Тинчлик, тенглик ва бирдамлик йўлидаги адолатли курашнинг олдинги жабҳаларида ҳамиша адиблар-у шоирлар туришди. Чунки асримиз шуни тақозо этади. Зеро, Юсуф ас-Сибоий айтганидек, ёзувчи ва гражданин — бу иккала сўз ҳам бир маънони билдиради. Халқларнинг миллий озодлик учун курашида ёзувчилар муҳим роль ўйнайдилар. Ёзувчи бу — курашчи, демакдир. 17 йил умрини қамоқда ўтказса-да, юксак идеаллар йўлида фаол курашган машҳур турк шоири Нозим Ҳикмат жасоратини таърифлашга тил ожиз. У Мисрнинг кўҳна маркази Қоҳирада ўтказилган икки қитъа мамлакатлари ёзувчиларининг Иккинчи конференциясида сўзлаган ёниқ нутқ ҳамон ёдимда. Конференция тўрт кун давом этди. У дўстона ижодий мулоқотларга бой бўлди. Эсимда, бир кун таниқли совет шоираси Зулфия билан суданлик шоира Ҳадича Сафват суҳбатининг устидан чиқдим. Зулфия сўради:

— Сиз нималар ёзасиз?

— Мен шеър ёзар эдим, — дея жавоб қилди Ҳадича.

— Нима, ҳозир ёзмайсизми?

— Йўқ...

— Нега?

— Ҳозир сиёсат билан шуғулланяпман.

— Ахир қуролини ташлашга шоирнинг ҳаққи йўқ-ку! Лирик шоир бўлиб, шеърларингизда халқингиз орзу-умидларини акс эттиришингиз мумкин-ку?!

— Бизда буни амалга ошириш қийин. Халқимиз адабий тилимизга тушунмайди.

— Сиз эса халқ тилига суянишга ҳаракат қилинг. Шунда халқингизга дилингизда бор гапни айта оласиз.

— Сизларда-чи, сизлар қандай қиласизлар? — деб сўради Ҳадича.

— Бизнинг адабиётимиз халқ тилига суянади. Шеър ёзишни ташлаб юборманг, Ҳадича!

— О, жуда муҳим фикр айтдингиз, опажон, — деди суданлик шоира...

Қаранг, оддий суҳбат нақадар ижтимоий мазмун касб этмоқда. Атоқли совет шоираси боши берк кўчага кириб қолган сафдошига катта ва равон йўл кўрсатмоқда. Шу суҳбат мисолида биз икки қитъа адибларининг ижодий мулоқотлари нечоғли катта самаралар бераётганлигини ёркин кўришимиз мумкин.

Орадан беш йил ўтди. Бу вақт ичида икки қитъа адабиёти сезиларли даражада ўсди, ўнлаб янги номлар юзага чиқди. Уларнинг аксарияти, энг фаол ва истеъдодлилари Байрутда ўтказилган Учинчи конференцияда иштирок этишди. Анжуманда меҳмон тариқасида иштирок этган мексикалик адиб Фернандо Бепитис суҳбат чоғи: «Бу катта воқеа... Биз, Лотин Америкаси ёзувчилари ҳам бу ташкилотга аъзо бўладиган кунлар келади, деб умид қиламиз. Бизга бу ерда сиёсат ҳақида ҳам, адабиёт ҳақида ҳам баравар гапиришлари ёқади!», деган эди. Дарҳақиқат, шундай. Асримиз адибини сиёсат ҳам, тинчлик ҳам, адабиёт ҳам бирдек ўйлантиради. Учинчи конференция чоғи тилга олинган бир факт ҳеч ёдимдан чиқмайди, уч йил ичида икки қитъа адибларининг асарлари мамлакатимизда 100 миллион нусхада чоп этилган экан. Бу миқёс йилдан йилга ўсиб бормоқда. 1978 йил «Прогресс» ва «Художественная литература» (Москва) нашриётлари «Осиё ва Африка ёзувчиларининг танланган асарлари кутубхонаси» туркумида ўн икки жилдлик нашрни чоп этишга киришган эди. Нашрнинг сўнгги жилдлари ҳадемай китобхонлар қўлига тегади. Икки қитъа адиблари, шоир ва драматургларининг адабий жараёнда из қолдирган энг баркамол асарлари танлаб олиниб, ушбу томларга жамланган. Нозим Ҳикмат, Азиз Несин, Файз Аҳмад Файз, Сембен Усмон каби улкан сўз санъаткорлари яратган асарлар бугунги кунда дунёдаги қатор мамлакатларда қайта-қайта нашр этилмоқда. Маҳмуд Дарвиш, Муин Бсису, Алекс Ла Гума, То Хоай, Сономин Удвол каби замондош адиблар номи халқлар қалбидан янада чуқур жой олмоқда. Икки қитъа адиблари асарлари биргина бизнинг мамлакатимизда салкам 70 тилда нашр этилган ва бу китоблар севиб ўқилмоқда. Бу факт икки маъно англатади: аввалambор, биз елкадошлар, дўстлар ютуғидан севинамиз, уларнинг дилбар асарларини, бинобарин, зафарларини кўз-кўз қиламиз, қолаверса, дунёда совет халқичалик китобхон халқ бўлмаса керак.

Шоирлар, йигирманчи аср нотинч, дейишади. Бу — рост. Аммо асримизда мислсиз ўзгаришлар бўлмоқда. Энг муҳими, бу ўзгаришлар яхши ўзгаришлардир. Инсоният ер юзини яшнатиш учун курашмоқда. Ва мана шу қувончли ишларни амалга ошираётган, ер юзини гуллатиб-яшнатаётганлар сафида «Тошкент руҳи» бирлаштирган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари ҳам борлиги, сафимиз тобора кенгаяётганлиги, сафдошларимиз адабиёт оламида улуғвор янгиликлар яратаётганлиги барчамизни бирдек қувонтиради. Мана шуларнинг барчаси икки қитъа адибларининг чорак асрлик фаолияти нечоғли сермазмун кечганлигини яққол намойиш этади. Уларнинг фаолияти бундан кейин ҳам ана шундай бўлиб қолади. Биз — ёзувчилар «Тошкент руҳи»дан илҳом олиб, адабиётларимиз тараққиёти йўлида ёниб ижод қиламиз, тинчлик, бирдамлик йўлида баҳамжиҳат курашамиз!

«Эл соғлиғи — юрт бойлиги», — дейди Тошкент химия фармацевтика заводининг моҳир химиги Малика Бобохўжаева, — Буни яхши билган коллективимиз сўнгги йилларда олимлар ва мутахассислар билан ҳамкорликда ишлаб, турли хил касалликларга қарши кўплаб янги дори-дармонлар яратишди. Уларни тайёрлашда корхонамизнинг илғор доришунослари жонбозлик билан меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТДА: моҳир химиклар — Малика Бобохўжаева билан Дилором Носирова ўртоқларни кўриб турибсиз. Улар янги дорилар тайёрлаш жараёнини кузатмоқдалар.

В. Сироткин фотоси.

АВСТРИЯЛИК ЖУРНАЛИСТ БИЛАН СУҲБАТ

20 сентябрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов Кремлда Австрия Социалистик партияси правлениесининг аъзоси, АСП марказий органи «Арбайтер цайтунг» газетасининг бош редактори Манфред Шойхни унинг илтимосига биноан қабул қилди.

Н. А. Тихонов «Арбайтер цайтунг» газетаси редакциясининг энг муҳим халқаро проблемалар, энг аввало Европада Американинг янги ядро қуролини жойлаштиришнинг олдини олиш соҳасида СССРнинг позициясига, совет экономикасининг ютуқлари ва уни ривожлантириш проблемаларига тааллуқли саволларига жавоб қайтарди.

Совет — Австрия муносабатлари масалаларига алоҳида эътибор берилди, Совет Иттифоқи ва Австрия Республикаси чинакам тенг ҳуқуқли ўзаро фойдали ҳамкорликнинг яхши намунасини кўрсатаётганликлари уқтириб ўтилди. Иккала томоннинг эҳтиёж ва манфаатлари диққат-эътибор билан ҳисобга олинаётганлиги, шунингдек тинчлик ва халқаро хавфсизлик идеалларига содиқлик бу ҳамкорликка хос хусусиятдир. (ТАСС).

ҲОСИЛ БАРАКАСИ

ОНА ЗАМИН ХЎЖАЙИНЛАРИ БЎЛАЙЛИК

Қишлоқда яшовчи барча кишилар қувончли ўзгаришларни ҳис этмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми белгилаган ташкилий ва иқтисодий тадбирлар тўла кучга кира бошлади. Бошқаришнинг янги органлари фаол ишга киришмоқдалар. Колхоз ва совхозларда экономикани кўтариш, ташаббускорликни, тадбиркорликни кучайтириш учун қулай шароитлар яратилмоқда.

Партия ҳар бир кишида виждонан, ижодий меҳнатга эҳтиёжни, умум манфаати учун ишлаш зарурлигини тўла тушуниб олиш руҳини тарбиялаш вазифасини қўймоқда. Фикримизча, бу мақсадга эришишнинг энг мақбул воситаларидан бири коллектив пудратини кенг ўзлаштиришдан иборатдир. Коллектив пудрати, тажриба кўрсатаётганидек, кўпгина иқтисодий, тарбиявий ва социал вазифаларни ягона комплексда ҳал қилиш имконини беради.

Ҳозир областимизда далачиликда ҳам, фермаларда ҳам барча бўлинмалар нарядсиз системага ўтди. Натижа қандай бўляпти? Рақамларга мурожаат қилишдан олдин, менингча эътиборли бўлган бир фактни келтирмоқчиман. Кўп йиллардан буён шаҳарликлар ғўзани парваришлашда ёрдам бериб келишарди. Бу йил колхозлар, совхозлар оталиқ ташкилотларидан ёрдам сўрашмади. Бундай ёрдам учун бригада, звено «кассасидан» ҳақ тўлашга тўғри келади. Кўриб турибмизки, пудрат харажатларни яхшироқ ҳисоблашга мажбур этди. Маълум бўлишича, иш яхши ташкил этилганда, ўз кучлари билан тўла кифояланиш мумкин экан.

Киши ишлаган ҳақини олиши керак. Бу маълум ҳақиқат. Бироқ, ҳамиша ҳам меҳнатни ташкил этиш унинг унумдорлигини ўстиришни рағбатлантиравермасди. Одамлар гоҳида пировард натижалар тўғрисида кам қайғуришарди. Шу боис механизаторлар гектарларни «айлантиришаверарди». Экономикага зарар келтирувчи пировард натижаларга кўра ҳақ тўламаслик маънавий тарбияга ҳам зиён етказарди.

Бугун ҳар ким ҳақ ҳосилга боғлиқ эканлигини билади. Дала виждонан ишлангандагина эҳсонини аямайди. Айтайлик, Ангор районидаги «Қизил юлдуз» колхозида кўплар уч йил муқаддам кунлик нормани эплашолмасди. Энди бундайлар деярли йўқ. Сувчиларни олайлик. Илгарилари улар фақат битта ишни бажаришарди. Ўтган баҳор эса улар чопиққа ҳам, яганага ҳам чиқишди. Суғориш вақти келганда бошқа пахтакорлар ҳам бу ишга киришишди.

Пудратни ўзлаштириш ҳамиша ва ҳамма ерда бир текис бормади. Бу ўринда инерция кучи, шаклланган қарашлар, қарор топган одатларнинг таъсири катта. Коммунистлар бу янгиликни алоҳида назоратга олишди. Аввало, раҳбарларни, мутахассисларни пудрат фойдасига юз ўгиришга мажбур қилиш, уни мукаммал эгаллаб олишда ёрдамлашиш керак бўлди. Замонавий иқтисодий тафаккурни шакллантириш область ва район партия комитетлари ташкилотчилик ва тарбиявий ишининг мағизини ташкил этди. Бунда кескин бурилишга эришиш осон бўлмади. Лекин бошқа томондан олганда, бусиз муваффақиятни кўзлаб бўлмасди. Аста-секин ҳаракат қилдик, энг яхши тажрибада ўқитдик. Илғор хўжаликларнинг ўзида кўпдан-кўп иқтисодий семинарлар ўтказдик. Муз, таъбир жоиз бўлса, ўрнидан кўчди. Айтиш мумкинки, пудрат қишлоқдаги амалиётчилардан кўпчилигининг идрокини қамраб олди.

Янгича ишлашнинг натижалари қандай? Кўпгина иқтисодий кўрсатгичлар яхшиланди. Бу бёш йилликда олдинги беш йилликка қараганда йилига ўртача маҳсулот ишлаб чиқариш 24 процентга кўпайди. Суғориладиган ҳар бир гектар кейинги икки йилда икки баравар кўп даромад бера бошлади. Рентабеллик сезиларли кўтарилди. Зарар кўрувчи хўжаликлар қолмади.

Техникадан яхши фойдаланилмоқда. Тракторларнинг унумдорлиги кейинги йилдагина ўн саккиз процентга кўтарилди. Маҳсулот етиштириш учун харажатлар камайди, лекин ҳақ кўпайиб, эндиликда ойига 220-250 сўмни ташкил этмоқда. Айни пайтда меҳнат унумдорлиги жадал суръатлар билан (тахминан 8-10 процент) кўтарилиб бормоқда.

Пудрат ёрдами билан бизнинг зонамиздаги энг актуал вазифалардан бири — пахта-беда алмашлаб экишини ўзлаштириш вазифаси ҳал этилмоқда. Алмашлаб экиш, айтиш мумкинки, ҳосилнинг асоси. Лекин беданинг аҳамияти, фойдаси тўғрисида қанча гапирмайлик, уни далалардан узоқлаштиришаётганди. Айрим коллективлар кўпроқ тола беришга интилиб, барча майдонларни фақат пахта билан банд қилиб қўйишарди. Бироқ, яхши ниятлар кўпинча зарар келтириб чиқарарди. Бу экинни кўп йил муттасил бир далага экиб келишарди. Ўсимликнинг касалланиши, ҳосил ҳажми ва сифатининг пасайиши шундан.

Бригада пудратга ўтди. Унинг алмашлаб экишга муносабати ўзгардими? Ҳа. Юқори ҳосил олиш иштиёқи одамларни олимларнинг маслаҳатларига тобора қунт билан эътибор беришга рағбатлантирмоқда. Шунга қарамай, пахтакор беда, маккажўхори тўғрисида энг кейинги навбатда ўйлайди. Ер мўл пахта ва дон, шунингдек озуқа бериши учун алмашлаб экиш участкалари деб аталувчи бўликмалар тузилди. Область партия комитети мутахассислар, амалиётчилар фикрини ҳисобга олиб, бундай янгиликни маъқуллади. Аввалига уни бир қанча хўжаликларда текшириб кўрдик. Хўжалик ҳисобидаги коллективлар ўз афзалликларини бу ўринда ҳам тез кўрсатди. Масалан, Ленин йўли районида пахтанинг ҳам, маккажўхорининг ҳам, беда ва сабзавотларнинг ҳам ҳосилдорлиги сезиларли ошди.

Бундай коллективда, қоида тариқасида, бир неча пудрат бригадалари бўлади. Авваллари бундай бригадаларнинг бирида трактор бўшадими, қўшниларда иш ғоят тиғиз бўлса ҳам кўпинча ёрдамга келишмасди. Энди ҳамжиҳатлик мустаҳкам. Унинг асосида умумий манфаат — юқори ҳосил ётади. Ўзаро ҳисоб-китоблар яхши йўлга қўйилган. Бу техника билан кенг маневр қилишни таъминлайди.

Область, район партия комитетлари бундай участкаларни ташкил этишга агросаноат бирлашмалари кенгашларининг эътиборини жалб қилдилар. Семинарларда янги бўлинмаларнинг хўжалик ҳисоби шароитидаги иш якунлари муфассал қараб чиқилди. Эндиликда бундай коллективлар барча колхозлар ва совхозларда мавжуд. Умуман, область бўйича уларнинг сони 500 тадан ошди.

Ишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан янги бўлинмаларга кимлар раҳбарлик қилаётганига боғлиқ бўлади. Область, район партия комитетлари кадрларни танлаш, жой-жойига қўйишга алоҳида эътибор билан ёндашдилар.

Мисол учун Қумқўрғон районини олайлик. Бу ерда элликта алмашлаб экиш участкаси тузилди. Уларни қоида тариқасида олий ва ўрта махсус маълумотли агрономлар, инженерлар, экономистлар бошқара бошлашди. Участка бошлиқларининг ярмидан кўпи — коммунистлар. Бошқа районларда ҳам раҳбарларнинг бу бўғини сифат состави юқори.

Пудрат, хўжалик ҳисоби шароитларида фақатгина иқтисодий эмас, балки социал проблемаларни ҳам ҳал этиш осон. Ишлаб чиқариш бўлинмалари ҳаракатчан ва йирик бўлиб қолди. Одамлар учун яхши маиший шароитлар яратиш енгиллашди. Эндиликда участкаларнинг дала шийпонларида ошхоналар, болалар боғча-яслилари ёки уларнинг филиаллари ишлаб турибди. Демак, аёллар ҳам ижтимоий меҳнатда тобора активроқ қатнашмоқдалар.

Пудратнинг яна бир ажойиб афзаллиги бор: ишлаб чиқаришни бошқаришга ҳар бир ходим жалб этилади. Нарядсиз бригадалар ва участкаларда коллективларнинг кенгашлари иш олиб бормоқда. Коммунистлар бу органларнинг жанговарлигини, нуфузини, тарбиявий ролини оширишда кўп эътибор бераётирлар. Кенгашларга энг ҳурматли кишилар сайланган. Уларнинг ҳуқуқлари кенг. Улар пудрат шартномаларини тасдиқлайдилар. Ой сайин ҳар бир ходим иш якунларини қараб чиқадилар. Шунга кўра ходим моддий рағбатлантирилиши мумкин. Ёки интизомни бузганлиги, бракка йўл қўйганлиги учун жазоланиши мумкин. Кенгашлар техникадан, бошқа ресурслардан фойдаланиш, уларни тежаш масалаларини мунтазам қараб чиқадилар. Бригада жиддий санкцияларга, масалан, қўшимча ҳақнинг бир қисмидан маҳрум этишга мурожаат қилмоқдами? Очиғини айтсак, йўқ. Қоида тариқасида, суҳбатлар, танбеҳлар етарли. Коллективнинг қатъий сўзи сўм билан жазолагандан кам самара кўрсатмайди. Жарқўрғондаги «Коммунизм» колхозида шу баҳор ибратли воқеа рўй берди. И. Оллоназаров, У. Худоёров ва Ш. Чоршанбиев бир неча бор далага кечикиб чиқишди. Бригаданинг кенгаши ҳар бир интизомни бузувчи колхозчи билан суҳбатлашиб чиқди, уларни қаттиқ огоҳлантирди. Кенгашда ҳосил тўғрисидаги ташвишларни бошқаларнинг елкасига юклаш ярамаслиги шаъма қилинди. Яқинда мен бу ходимларнинг муваффақиятлари билан қизиқдим. Ўшандан буён бу ерда интизом тўғрисида гап очилгани йўқ. Бунга эҳтиёж ҳам бўлмади.

Пудрат қишлоқ меҳнати нуфузини оширади. Мўътадил иш ҳақи, коллективдаги соғлом маънавий муҳит ёшларни жалб этмоқда. Мактабларни битириб чиқаётган ёшлар ўз ихтиёрлари билан фақатгина механизаторлар бўлиб етишаётганлари йўқ (бизда илгарилари ҳам бу касб проблема эмасди), балки сут соғувчилар, чўпонлар, сабзавоткорлар бўлиб ишламоқдалар.

Ишлаб чиқаришни бошқаришни пудрат бригадалар ва участкалар ташкил этиш билан боғлиқ ҳолда қайта қуриш бизни кўпгина бошланғич ва цех партия ташкилотлари фаолиятига бошқача назар ташлашга мажбур этди. Дарвоқе, уларнинг структураси ҳам ўзгарди, коллектив ҳаётига таъсири кучайди. Илгарилари кўпгина бригадаларда бир-икки коммунист бўларди. Ҳатто партия группасини тузиш ҳам мумкин эмасди. Улар деярли тўрт минг бригаданинг фақат 176 тасидагина иш олиб борганлиги ҳам тасодифий эмас.

Йириклаштирилган участкаларда аҳвол бошқача. Уларда цех партия ташкилотлари тузилди. Бу ташкилотлар социалистик мусобақани ривожлантириш, тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, унумли меҳнат учун шароитлар яратишнинг муҳим вазифаларини ҳал эта олади.

Яқинда ташкил этилган партия ташкилотларининг кўпчилигида ишлар яхши бораётганлиги кўзга ташланиб қолди. Гагарин районидаги «КПСС XXIV съезди» совхозининг тўртинчи агроучасткаси коммунистлари, масалан, техникадан фойдаланишни назорат остига олишди. Бундан трактор бирон марта ҳам ишдан чиқишига йўл қўйилмаган фақат шу бўлимгина эмас, балки бутун хўжалик фойда кўрди. Совхоз партия комитети ташаббусни маъқуллади, илғорларнинг тажрибасини бошқа коллективлар ҳам жорий этмоқдалар.

Барча колхозларда ва совхозларда пудрат ўзлаштирилган, ҳозирдаёқ яхшигина натижаларга эришилган бўлса ҳам биз бу ютуқлар билан кифояланмаётирмиз. Область партия комитети, район партия комитетлари ўз вазифаларини хўжалик механизмини янада такомиллаштиришдан, иқтисодий иш савиясини оширишдан иборат деб билмоқдалар. Ҳал бўлмаган муаммолар кўп. Кўпинча ҳали фан ва амалиёт жавоб топмаган масалаларга дуч келмоқдамиз. Қийинчиликлар, тўсиқларни енгишга ишга бағоят садоқатли кишиларгина қодир. Область партия ташкилотлари мана шу муҳим фазилатни тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқдалар.

Бу йил қишлоқ меҳнатчилари учун енгил бўлмади. Шунга қарамай, ғалла, сабзавот маҳсулотлари, картошка, мева, бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва давлатга сотиш бўйича беш йилликнинг уч йили планлари анча ортиғи билан бажарилди. Пахта теримига киришилди. Унинг хирмони баракали бўлишига ишонамиз. Олдимизда 560 минг тонна хом ашё, унинг уч юз минг тоннаси — ингичка толали пахта сотиш вазифаси турадди. Дала меҳнатчисининг биринчи ёрдамчиси — пудрат одамларга ҳам, заминга ҳам янги куч берди.

А. КАРИМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Сурхондарё область комитетининг биринчи секретари.

(«Правда», 21 сентябрь).

САМИМИЙ ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико амалий визит билан Москвада меҳмон бўлиб турган Кампучия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Хун Сен билан 20 сентябрь куни Кремлда суҳбатлашди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет—Кампучия икки томонлама муносабатларининг баъзи масалалари, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи бир қанча актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Шу куни А. А. Громико Хун Сен шарафига нонушта зиёфат берди.

Зиёфат вақтида нутқ сўзланди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОНДА МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ КУНЛАРИ ОЛДИДАН

НАЙРАМДАЛ — ДЎСТЛИК

Байрам арафасида биз чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси Иқболхон Хўжаевна ТЎХТАХЎЖАЕВАдан Монголия кунлари программаси ҳамда халқларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ва оммавий алоқалар ҳақида гапириб беришни илтимос қилдик.

Республикамизда бошланаётган байрам Совет — Монгол Бутуниттифоқ дўстлик жамиятининг 25 йиллиги ва Ўзбекистонда шу жамиятнинг 10 йиллиги нишонланадиган кунларда ўтади. Мазкур жамоатчилик ташкилотлари СССР билан МХР ўртасида дўстона муносабатларни мустаҳкамлашда катта роль ўйнамоқда.

Икки қўшни давлат халқлари дўстлигининг сарчашмасига В. И. Ленин ва Д. Сухэ-Батор асос солган эдилар. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан сўнг, кўп ўтмай Совет ҳукумати Монголиянинг чор Россиясидан қарзларини бекор қилди ва дипломатик муносабатлар ўрнатишга тайёр эканлигини билдирди.

Монгол ва совет халқлари В. И. Ленин ва Д. Сухэ—Баторнинг 1921 йил 5 ноябрида Москвадаги тарихий учрашувини ҳамиша эслайдилар. Ўшанда Монголия халқ революцияси ёш раҳбарларининг Ильичга саволлари жуда кўп эди. Улар барча саволларига тўлақонли жавоб олдилар. Владимир Ильич Лениннинг маслаҳатлари Монголия раҳбарларига қашшоқ феодал мамлакатни бир неча ўн йил ичида гуллаб-яшнаётган социалистик давлатга айлантириш имконини берди. Монголия Халқ революцион партиясининг раҳбарлигида мамлакат ривожланиши нокапиталистик йўлдан борди ва социалистик жамият қуришга муваффақ бўлди.

Дўстлигимиз вақт синовидан муваффақиятли ўтди. У жанглар оловида чиниқди. Аввало 1939 йилда совет—монгол қўшинлари биргаликда Халхин-Голда япон милитаристларига зарба бердилар. 1945 йилда эса Япониянинг Квантун армиясини тор-мор келтирдилар. Улуғ Ватан уруши йилларида монгол халқи озиқ-овқат билан кўмаклашди, совет отлиқ армиясига отлар етказиб берди, «Революцион Монголия» танк колоннаси ва «Монгол арати» авиа эскадрилиясини тузиш учун маблағ тўплаб берди.

Урушдан сўнгги йилларда икки қардош халқнинг ҳамкорлиги янада ривожланди. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг аъзоси бўлган МХРга конларни излаб топишда, саноат ва граждан қурилишида, илм-фанни ривожлантиришда кўмаклашмоқдалар. 1981 йилда Монголия вакили космосга парвоз қилди. Ер атрофи орбитасида бир ҳафта давомида совет-монгол космик экипажи фазода бирга меҳнат қилишди. Шуниси қувончлики, биринчи монгол космонавти Жугдэрдэмидийн Гуррагчанинг космик биродари бизнинг ҳамюртимиз, Ўзбекистонда туғилган Владимир Жонибеков эди. У Монголия Халқ Республикаси Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди.

Бугунги кунда аратлар диёрида кўплаб совет мутахассислари, шу жумладан, республикамиз вакиллари меҳнат қилмоқдалар. Олмалиқ билан Эрдэнэт меҳнаткашлари ўртасидаги ҳамкорлик муваффақиятли ривожланмоқда. Ўзбекистонлик мутахассислар кўмир ва рангли металлар конини қидириб топишда, завод, фабрика ва электр станциялари қурилишида монголиялик ҳамкасбларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ўзбекистон олий ўқув юртларида кўплаб монгол ёшлар таълим олмоқдалар. Тошкентда МХР Бош консуллигининг очилиши халқларимиз тарихида муҳим воқеа бўлди.

Совет — Монгол Бутуниттифоқ дўстлик жамияти республика бўлими кўп тармоқли бошланғич ташкилотларга эга. Кўплаб корхона, ташкилот ва муассаса ходимлари дўстлик жамиятининг коллектив аъзоларидир. «Средазэлектроаппарат», «Малика» бирлашмалари, Тошкент политехника институти, республика болалар кутубхонасининг бошланғич ташкилотлари олиб бораётган ишлар диққатга сазовор. Дўстлик жамиятининг Бухоро бўлими Монгол — Совет дўстлик жамиятининг Жанубий Гоби аймоқ бўлими билан яқиндан алоқа қилиб турибди.

Бултур МХРда Ўзбекистон ССР мисолида Совет Иттифоқи кунлари ўтказилди. Улан-Батордаги совет фани ва техникаси уйида ўзбек рассомлари асарларининг кўргазмаси ташкил этилди. «Ўзбекфильм», «Узкинохроника» ва «Ўзбектелефильм» ишлаган кинолентала намойиш қилинди. «Ялла» ва «Шодлик» ансамблларининг концертлари олқишларга сазовор бўлди.

Мана энди ўзбек диёрига монголиялик дўстларимиз келишмоқда. Республикамизда ўтадиган Монголия кунлари байрами икки қардош халқлар тарихида дўстлик ва ҳамкорлик китобининг янги саҳифасини очади. Дўстлик байрами тантаналарида МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХРП Марказий Комитети секретари, Монгол — Совет дўстлиги жамияти марказий кенгашининг раиси Д. Гомбожав бошчилигидаги делегация иштирок этади. Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида Монголия рассомлари ва амалий санъат усталари асарлари кўргазмаси очилади. СССР халқлари дўстлиги музейида «Ҳозирги Монголия» фотовиставкаси, республика Кино уйида эса монгол фильмлари намойиш қилинади.

Байрам кунларида монголиялик дўстларимиз Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Навоий, Фарғона областлари ва Қорақалпоғистон АССР шаҳарларига сафар қиладилар, саноат корхоналари, колхоз ва совхозларнинг меҳнат аҳли билан учрашадилар, олий ўқув юртлари талабалари ҳузурида бўладилар. Халқларимиз дўстлигини мустаҳкамлашга ва маданий ҳаётини бойитишга хизмат қиладиган бу дўстлик байрамининг шодиёналари Алишер Навоий номидаги академик опера ва балет Катта театрида Ўзбекистонда Монголия кунларининг тантанали очилиши билан бошланади.

А. НИЗОМОВ.

Турсуной ОХУНОВА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати, Чиноз районидаги Киров номли колхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи Турсуной Охунова узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 21 сентябрда вафот этди.

Ўлим бизнинг сафларимиздан Коммунистик партия ва совет халқининг садоқатли қизини, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг истеъдодли ташкилотчисини, «оқ олтин»дан юқори ҳосил етиштиришнинг моҳир устасини олиб кетди.

Турсуной Охунова 1937 йилда Чиноз районидаги Эски Тошкент посёлкасида туғилди. У ўз меҳнат фаолиятини 1951 йилда бошлади. Механизация мактабини битиргач, 1960 йилгача пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси бўлиб ишлади. 1966 йилдан 1972 йилгача трактор-далачилик бригадасига бошчилик қилди, участка бошлиғи бўлди. 1972 йилдан бошлаб пахтачилик бригадасига раҳбарлик қилди.

Турсуной Охунованинг бутун ҳаёти, меҳнат фаолияти ўзбек хотин-қизларининг социалистик тузум шароитида маънан гуллаб-яшнаганлигига, КПССнинг ленинча миллий сиёсати ҳаётийлигига ёрқин мисолдир.

Унинг меҳнатсеварлиги ва қатъиятлилиги, одамларни ўз ортидан эргаштира билиш маҳорати, ижодий изланиши ва ўзининг касб маҳоратини мунтазам равишда такомиллаштириб бориши у бошлиқ бригадага пахтадан йил сайин юқори ҳосил олиш имконини берди.

Янги пахта териш техникасини ўзлаштириш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳамда такомиллаштиришдаги катта хизматлари учун у 1967 йилда Ленин мукофоти лауреати унвонига ва «Республикада хизмат кўрсатган механизатор» фахрий унвонига сазовор бўлди. Турсуной Охунова «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олишни механизациялаштиришни ривожлантиришга улкан ҳисса қўшди. У хотин-қизларнинг пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчи ихтисосини эгаллаши юзасидан бошланган ватанпарварлик ҳаракати ташаббускори бўлди. Минглаб ёш хотин-қизлар ундан ўрнак олиб, «зангори кема»лар штурвалига ўтирдилар.

Турсуной Охунова партиянинг аграр сиёсатини ҳаётга татбиқ этиш учун курашдаги фаол иштироки, ишчанлиги, одамларга нисбатан сезгирлиги ва ғамхўрлиги билан республика меҳнаткашларининг, партия ва совет активининг юксак ҳурмат-эътиборини қозонди. У катта партия, давлат ва жамоат ишларини олиб борди.

Турсуной Охунова КПССнинг XXV ва XXVI съездларига делегатликка, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Тошкент область партия комитети ва Чиноз район партия комитети аъзолигига, VI, VII, VIII чақириқлар СССР Олий Совети, IX ва X чақириқлар Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари бўлди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати Турсуной Охунованинг хизматларини юксак баҳоладилар. Пахтачиликни ривожлантиришга қўшган жуда катта хизматлари ва пахта етиштиришдаги юксак кўрсаткичлари учун унга икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. У учта Ленин ордени, иккита Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» ва «Шавкатли меҳнати учун» медаллари билан мукофотланган эди.

Фидокор меҳнатчи, пахтадан юқори ҳосил етиштириш устаси, Коммунистик партия ва совет халқининг садоқатли қизининг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Ю. П. Максимов, В. К. Михайлов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудова, У. У. Умаров, Г. М. Орлов, Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, В. Г. Духанин, Б. Р. Раҳимов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Т. А. Алимов, В. А. Антонов, А. В. Бранлов, М. Қ. Қодиров, Ф. Г. Потуремский, Т. Солиҳов, С. Т. Тошқулов, Ҳ. Т. Умаров, А. М. Хўжаев, Т. З. Орипов, А. З. Зуфаров, Б. С. Камолов, М. М. Маҳмудов, К. Б. Мамедов, С. Шерматов, А. Аюпов, Э. Алиев, А. Рўзматова, В. А. Тюпко.

ЛАУРЕАТЛИККА НОМЗОДЛАР

ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДАГИ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДАН

Фан ва техника соҳасидаги Абу Райҳон Беруний номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитети қуйидаги ишлар 1983 йилги мукофотларни олиш учун конкурсда қатнашишга қўйилганини маълум қилади:

1. А. Қ. Отахўжаев (раҳбар), И. Л. Фабелинский, Л. Собиров.

«Қутбсизланган нур ейилиш линиясининг ғоятда торайиш ҳодисасини спектроскопик тадқиқ этиш ва аралашмалар қатламланиш критик нуқтаси яқинида гипертовушнинг тарқалиш характери».

Алишер Навоий номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Самарқанд давлат университети тақдим этган.

2. К. Ғ. Ғуломов, М. М. Мусахонов, Г. М. Чернов, А. А. Йўлдошев, Б. С. Йўлдошев.

«Лептон, адрон ва ядроларнинг барионлар ва атом ядролари билан ўзаро таъсирини тадқиқ этиш».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг С. В. Стародубцев номли Физика-техника институти тақдим этган.

3. А. Абдуқодиров (раҳбар), В. А. Антонов, А. Л. Атланов, Л. А. Грачев, Н. Д. Лапшин, П. Ли, Ш. Ф. Мифтахов, Ҳ. Назиров.

«Универсал КУ-0,2 терим комбайнининг каноп ишлаб чиқаришнинг янги технологиясини ишлаб чиқиш билан тадқиқ этиш, яратиш ва жорий этиш».

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институти тақдим этган.

4. Н. Д. Окишев (раҳбар), Е. Л. Аржеванидзе, И. Г. Гальперин, В. Г. Каримов, М. Р. Рўзиев, Ю. И. Спицин, Ҳ. Х. Холиқов.

«Қашқадарё дарёсида босим остида таъсир этиш ҳолатида ишлаб турган Чимқўрғон тўғони пойдевори инъекцион тўсиғини бажариш технологияси».

СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг «Гидроспецстрой» махсус ишлари бўйича Ленин орденли Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон махсус бошқармаси тақдим этган.

5. И. П. Великий (раҳбар), А. В. Ғаниев, Е. А. Жирнов, Ю. В. Иванов, В. И. Левицкий, А. И. Раден, Ю. И. Хошев.

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида саноат роботларини қўллаш билан деталларни ишлаш учун ўрнатиладиган автомат линиялар (ПРАЛ)ни яратиш ва жорий этиш бўйича ишлар комплекси».

«СССР 50 йиллиги номли Трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси тақдим этган.

6. Т. Рашидов (раҳбар), А. А. Эшонхўжаев, Б. Мардонов, Я. Н. Мубораков, В. А. Омельяненко, Г. Х. Ҳожиметов.

«Ер ости иншоотларининг сейсмодинамик назариясини яратиш ва жорий этиш бўйича ишлар туркуми».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг М. Т. Ўрозбоев номли механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институти тақдим этган.

7. К. П. Дудин (раҳбар), Ш. Абдуллаев, Л. Д. Гитис, А. Д. Жукова, А. А. Ибрагимов, А. В. Кедрин, М. Х. Қурбонов, Д. И. Мақсудов.

«Ноёб бинолар ва иншоотларни қоплаш учун ранг-баранг декоратив сопол плиталар тайёрлашнинг янги технологиясини ишлаб чиқиш».

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ва Тошкент чинни заводи тақдим этган.

8. А. Н. Мелкумов (раҳбар), Э. Е. Арутюнов, Р. Я. Борданова, И. Ф. Замесова, В. А. Косов, А. П. Ляпко, В. П. Пруткин, В. С. Шербинин.

«Полимер материаллардан халқ истеъмол молларини тайёрлашнинг комплекс усулларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни саноат асосида ишлаб чиқариш ва фирма савдосини ташкил этиш».

«Ўзбекпластик» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси тақдим этган.

9. А. М. Сафонова (раҳбар), А. П. Назарова, У. Ситдиков, А. И. Хаханов, М. Ҳ. Ҳасанов, Б. С. Шарипов.

«Ипак қуртининг 3-сонли тетрогибридини чиқариш, кўпайтириш, жорий этиш ва қурт уруғини уни реализация қилиш олдидан оммавий саралаш».

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими Ўрта Осиё ипакчилик илмий-тадқиқот институти тақдим этган.

10. Ж. К. Саидов (раҳбар), А. Е. Бакиров, Р. С. Верник, Н. Темирбоев, Ҳ. Умрзоқов, О. Ҳасанов.

«Ўзбекистон адир-яйловларини тубдан яхшилашнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника институти тақдим этган.

11. Ў. О. Орипов (раҳбар), Д. Л. Арустамов, Г. А. Барская, Н. П. Пак, Р. В. Петров, К. Г. Ўрозметов, Р. М. Ҳаитов, С. Н. Ҳикматуллаев.

«Хроник буйрак камчилиги касаллигини даволашнинг янги усулларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш».

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент давлат медицина институти тақдим этган.

12. М. К. Нурмуҳамедов (раҳбар), С. Оллаёров, К. Бойниёзов, С. Баҳодирова, Т. Мамбетниёзов, А. Насруллаев, С. Ниетуллаев, П. С. Ульяшов.

«Қорақалпоқ совет адабиёти тарихи».

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг Н. Довқораев номидаги тарих, тил ва адабиёт институти тақдим этган.

* * *

Комитет жамоат ташкилотлари муассаса ва меҳнаткашлар коллективларидан кўрсатилган ишларни ҳамда авторлик коллективлари составини муҳокама қилишда қатнашишларини ва ўз таклиф-мулоҳазаларини 700033, Тошкент ГСП, Гоголь кўчаси, 70-уй. 7-хонага юборишларини сўрайди.

ПОЛИЗЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Мамлакат Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб улуш қўшиш иштиёқида меҳнат қилаётган Поп районн полизчилари дастлабки мувафақиятни қўлга киритдилар. Эл дастурхонига пландаги 4230 тонна ўрнига 4575 тонна ширин-шакар қовун-тарвуз етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 665 тонна кўпдир.

Бу муваффақиятга полизчиликка ихтисослаштирилган «Поп» ва «Найман» совхозларининг миришкор деҳқонлари катта ҳисса қўшдилар. Ҳар иккала хўжалик полизчилари давлатга 2696 тонна ширин-шакар қовун етказиб бериб, социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар.

Ўз имкониятларини чамалаб чиққан район полизчилари ялпи ҳосил салмоғини 4800 тоннага етказишга аҳд қилишди.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

* * *

Олтиариқ райони сабзавоткорлари дастлабки меҳнат ғалабасига эришдилар. Қабул пунктларига 12870 тонна ўрнига 13072 тонна сабзавот етказиб берилди.

Эришилган меҳнат ғалабасига «Ўзбекистон», «Комсомол», «Москва» ва Охунбобоев номли колхозларнинг сабзавоткорлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Шунингдек, шаҳарликлар дастурхонига 2831 тонна ҳўл мева, 3010 тонна ширин-шакар қовун-тарвуз етказиб берилиб, бу соҳадаги йиллик планлар ҳам ортиғи билан бажарилди.

Ҳозир районда мажбурият ҳисобига ноз-неъматлар топшириш қизғин давом этмоқда.

Т. УМАРОВ.

* * *

Шунингдек хушхабарларни Наманган районидан **А. Раҳимов**, Янгиқўрғон районидан **З. Тўрабоев** ва бошқа ўртоқлар ҳам йўллашган.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ҚЎПОРУВЧИЛИК ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДАГИ РЕПОРТАЖЛАР

КОБУЛ. (ТАСС). АДР телевидениеси МРБнинг афғон халқига қарши қўпорувчилик фаолияти тўғрисидаги репортажлар туркумини тайёрлади. АҚШнинг Кобулдаги элчихонаси бир неча собиқ хизматчилари, АДР хавфсизлик органлари жосусликда айблаб қамоққа олган афғонистонлик ва покистонлик гражданлар телетомошабинларга кўрсатилди. Уларнинг ҳаммалари МРБнинг Афғонистонда Америка элчихонаси паноҳида ишлаган ходимлари томонидан ёлланганликларини ошкора тасдиқладилар. «Дипломат» деб аталган мана шундай кимсалардан иккитаси — Тэрнер ва Блэкборн яқинда мамлакатдан ҳайдаб юборилган эди.

МРБнинг қамоққа олинган агентлари мана шу икки тажрибали разведкачининг топшириғига биноан Афғонистон армияси бўлинмаларининг жойланиши ва сони, ҳарбий объектларнинг тузилиши, вилоятлардаги вазият ҳақида разведка маълумотларини тўплаш билан шуғулланганликларига иқрор бўлдилар.

Босмачи тўдаларнинг АДР граждан объектларига ва тинч аҳолисига қарши газандалик ва қўпорувчилик ҳаракатлари тўғрисида миш-мишлар тарқатиш «дипломат»-жосуслар учун алоҳида аҳамиятга эга бўлган. МРБ тўқиб чиқарган мана шу «ахборот» кейинчалик буржуа матбуотининг саҳифаларида эълон қилинар эди.

Ёллаб олинган кишиларнинг айтишича, улар МРБнинг топшириғига биноан тез-тез Покистонга бориб, у ерда босмачиларнинг тўдалари билан алоқа боғлаб, уларга Афғонистонда янги жиноятлар қилиш хусусида йўл-йўриқ бериб турганлар.

Ирландияда «ортиқча кишилар»

ДУБЛИН. Бу ерда эълон қилинган маълумотларга қараганда, Ирландияда «ортиқча кишилар» сони мамлакат учун рекорд даражага — 194 минг кишига ёки меҳнатга қобилиятли аҳолининг 15 процентига етган. Шу ижтимоий офат миқёсини равшанроқ тасаввур қилиш учун Ирландия экономикасининг энг катта сектори — қишлоқ хўжалигида ҳаммаси бўлиб 191 минг киши ишлаётганлигини айтиб ўтиш кифоя. Ирландиядаги ишсизларнинг ҳар учтасидан биттаси 25 ёшга етмаган йигит ёки қизлардир. Буржуа жамиятининг кенг имкониятлари улар учун меҳнат биржаларида доимо навбат кутиш имконияти билан чекланади.

(ТАСС).

БМТ БОШ СЕКРЕТАРИГА МАКТУБ

НЬЮ-ЙОРК. Яман Халқ Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Абдулазиз ад Дали БМТ Бош секретари Х. Перес де Куэльярга юборган мактубида АҚШнинг «тез ҳаракат қилувчи кучлари» Яқин Шарқда кенг кўламда бошлаган ҳарбий машқларини кескин қоралади.

Миср, Сомали, Уммон ва Судан территорияларида ўтган «Брайт стар-83» машқлари, дейилади ҳужжатда, Вашингтоннинг региондаги мустақил давлатларга тазйиқ ўтказиш ва уларни чўчитиш сиёсатини олиб бораётганлигини кўрсатувчи яна бир далил бўлиб қолди. Мактубда Америка ҳарбийларининг иғвогарлик мақсадидаги машқлари БМТ Уставига, халқаро ҳуқуқ принципларига хилофдир ва Яқин Шарқ давлатларининг суверенитети, хавфсизлиги ва барқарорлигига таҳдид қилади, деб таъкидланади.

(ТАСС).

ЯҚИН ШАРҚ ПРОБЛЕМАСИ ОДИЛОНА ҲАЛ ҚИЛИНСИН

АФИНА. (ТАСС). Бу ерда Фаластин ва Ливан халқлари билан бирдамликка бағишланган халқаро конференция туғади. Конференция араб халқлари билан бирдамлик халқаро секретариати ҳамда халқаро демократия ва бирдамлик учун курашувчи Греция комитетининг ташаббуси билан исроиллик ҳарбийларнинг Сабра ва Шатила лагерларидаги қонли жиноятига бир йил тўлган кунларда ўтказилди. Фаластин ва Ливан халқларининг кураши билан бирдамлик ташкилотлари ҳамда ҳаракатларининг ўнлаб намояндалари, шу жумладан Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг делегацияси, турли мамлакатлардан келган гувоҳлар ўз нутқларида Исроил сионизми билан Америка империализмининг араб халқларига қарши жинояткорона тил бириктирганлигини фош қилиб ташладилар.

Яқин Шарқда содир бўлаётган воқеалар учун Исроилгина эмас, шу билан бирга унинг ҳомийси бўлган АҚШ ҳам жавобгар эканини, АҚШ НАТОдаги бир қанча мамлакатлар билан биргаликда Ливандаги ва умуман шу региондаги ўз қуролли кучларини кўпайтираётганлигини конференция қатнашчилари уқтириб ўтишди.

Жанубий Африка Республикаси ва Исроил ирқчилик ва сионизмни давлат сиёсати даражасига кўтариб, океан ортидаги хўжайинларининг буйруқларини бажонидил адо этмоқдалар. Вашингтон эса уларнинг ёрдамида Африка қитъасини исканжага олиб, унинг бойлигини бемалол таламоқчи, тарихни тўхтатиб қолмоқчи бўляпти.

(Газетадан).

СЭМ ТОҒАНИНГ ОМБИРИ.

В. НИКИШИН чизган расм.

ТАБИИЙ ОФАТ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг марказий районларида бошланган ғоят кучли муссон селлари туфайли сув тошқини давом этмоқда. Тошқиндан қарийб 40 миллион киши зарар кўрди. Ўн минглаб гектар ерларда қишлоқ хўжалик экинлари нобуд бўлди. Ганг ва мамлакатдаги бошқа бир қанча катта дарёларнинг суви минглаб қишлоқларни ювиб кетди. Олинаётган маълумотларга қараганда, Махараштра штатида 203 қишлоқни сел босган. Уларнинг аҳолиси баланд жойларга чиқиб, жон сақлаб қолдилар. Ҳиндистон қуролли кучлари вертолётлари уларга озиқ-овқат ва дори-дармон етказиб бермоқда. Ганг дарёси Тгаурачид шаҳри ёнида (Бихар штатида) сел соҳилдаги тўғонни ёриб ўтди. Шунинг натижасида бир неча аҳоли пункти сув остида қолди. Ўлганлар бор.

(ТАСС).

ВАШИНГТОННИНГ ДУШМАНЛИК ҲАРАКАТЛАРИ ҲАДДИДАН ОШДИ

НЬЮ-ЙОРК, 20 сентябрь. (ТАСС мухбири). Қўшма Штатлар ўзининг халқаро мажбуриятларини андишасизларча, қўпол равишда бузаётганлиги БМТнинг қароргоҳ мамлакат билан алоқа қилувчи комитети бу ерда шошилинч равишда чақирган мажлиснинг диққат марказида турибди.

Вашингтоннинг расмий доиралари Советларга қарши жазавани тинимсиз авж олдириб, БМТ тарихида мисли кўрилмаган ҳаракат қилиши натижасида БМТ Бош Ассамблеясининг 38-сессиясига тайинланган СССР делегациясининг бошлиғи — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг Нью-Йоркка келиши мумкин бўлмай қолди.

Комитет мажлисида сўзга чиққан совет вакили И. И. Яковлев бундай деди: СССР делегацияси бошлиғининг хавфсизлигини таъминлашга ва делегация аъзоларининг ишлаши учун нормал шароит яратишга гарантия беришдан бош тортилганлиги, совет махсус самолётини учиб келиши ва унга хизмат қилинишини тегишли равишда таъминлашдан бош тортилганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси БМТ қароргоҳи тўғрисидаги битимга очиқдан-очиқ зид бўлиб, бу нарса халқаро ташкилотда ғазабланиш ва қоралашга дуч келмаслиги мумкин эмас.

Совет дипломатларининг хавфсизлиги ва БМТ ҳузуридаги СССР ваколатхонаси биносининг дахлсизлигига нисбатан бир неча бор ҳуқуққа хилоф равишда разилона ҳаракат қилинганлиги АҚШ ўзининг халқаро мажбуриятларини сира менсимаётганидан далолат беради, деб таъкидлади совет вакили. Чунончи, 4 сентябрь куни расмий маъмурлар очиқдан-очиқ рағбатлантириб келган 400 дан ортиқ ҳаддидан ошган безорилар оломони БМТ ҳузуридаги СССР доимий вакилининг Гленковдаги қароргоҳи территориясига бостириб кириб, у ерда Советларга қарши машмаша ўтказди. Кун сайин совет дипломатлари жисмоний ўч олиш тўғрисидаги дўқ-пўписа ва чўчитишдан иборат душманлик кампаниясига дучор қилинмоқдалар, деб уқтирди СССР вакили.

АҚШ вакили Ч. Личенстайн ахлоқсизларча сафсатабозликдан иборат нутқ сўзлади. У Оқ уйнинг БМТ қароргоҳи тўғрисидаги битимни бузганлиги фактини инкор қилишга ожиз бўлганлигидан фактларни сохталаштириб кўрсатиб, ўзининг андишасизларча ҳаракатлари учун масъулиятни маъмурият зиммасидан соқит қилишга уринди, халқаро миллатлар ҳамжамияти шаънига ҳақоратомуз хуружлар қилишдан ҳам тоймади. Чунончи, у кимда-ким Вашингтоннинг мана шундай ҳаракатларидан норози бўлса, уларнинг ҳаммасига АҚШдан «жўнаб қолиш»ни «маслаҳат» бериб, АҚШ делегацияси «улар Қўшма Штатлар соҳилларидан жўнаб кетаётган пайтда улар билан бажонидил хайрлашиш учун пристанга боради», деган гапни айтди. АҚШ делегацияси шу қадар жазавага берилиб кетдики, натижада маъмурият зудлик билан «изоҳ» беришга мажбур бўлди. Аммо бу изоҳда ҳам БМТ шаънига бўлмағур гаплар яна такрорланди ва Вашингтон халқаро ҳамжамиятдан узр сўраш ниятида эканлигига ҳатто шама ҳам қилинмади.

Рейган маъмурияти БМТга аъзо бўлган давлатларнинг ваколатхоналарига қарши душманлик ҳаракатларини авж олдириб юборганлиги бу ерда Бош Ассамблеянинг бошланган сессияси самарали ишлашини барбод қилишга қаратилган кенг миқёсда мувофиқлаштирилган кампаниянинг таркибий қисмларидан бири, деб ҳисобланмоқда.

С. БАЙБАКОВ.
В. ВАСИЛЕЦ.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг VII халқаро конференцияси бошланишига бир неча кун қолди. Икки қитъанинг таниқли адиблари, шоирлари кўркам Тошкентимизга ташриф буюришмоқда. СУРАТДА: (чапдан ўнгга) 1. Мамаду Траоре Диоп (Сенегал). 2. Муин Бсису (Фаластин). 3. Алекс Ла Гума (Жанубий Африка). 4. Покистонлик таниқли шоир Файз Аҳмад Файз китобхонлар даврасида. 5. Эфиопиялик машҳур шоир Ассефа Гебре Мариам.

В. Молгачёв фотолари.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг Тошкентдаги еттинчи конференцияси олдидан

«НИЛУФАР» МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ

Маҳмуд ДАРВИШ,
«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти ва халқаро «Нилуфар» мукофоти лауреати

Осиё ва Африка ёзувчилари Ассоциациясининг халқаро юксак «Нилуфар» мукофоти билан тақдирланган адиблар ичида фаластинлик машҳур шоир Маҳмуд Дарвиш ҳам бор. У ҳозирги араб шеъриятининг кўламини кенгайтириш борасида самарали ижодий ишлар қилаётган ёрқин истеъдоддир. Шоир шеърларида ватани озодлиги йўлида толмай, фаол курашаётган фаластин халқининг дардини, орзу-ўйларини ифода этади. Шунинг учун ҳам унинг шеъриятида романтик туйғулар тасвиридан кўра, курашаётган халқ ҳаракати билан боғлиқ реал воқелик инъикоси кучли намоён бўлади. Бу эса фикрни эркин, кўламли йўсинда ифода этадиган шаклни тақозо этади. Шоирнинг овози ўктам ва бардам. Маҳмуд Дарвиш халқлар қардошлиги, бирдамлик ва тинчликни сақлаш йўлида олиб борган серқирра хизматлари ҳамда курашчан адабий фаолияти учун 1983 йил «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати бўлди.

Менинг миттигина юртим қўшиғи

I

Эй, сиз,
Она тупроқ узра дайдиб юрган
жаллодлар
Қачонлардир,—
офтобли кунда баногоҳ
осмоғингиз муқаррардир мени
пальма шохига!
Аммо мен шунда ҳам тиз чўкмайман,
Йўқ!
На ночиз ҳаракат
ва на бирон сўз
билан мен пальмалар сирини
айтмай ўлурман.
Эй; она-Ватаним!
Бу — тутун ҳақдаги бир чўпчак бўлса,
Кошки!
Ва ё гул юзидаги шуъла ҳам эмас,
Суронли қўшиқ ҳам эмас бу, ҳайҳот!
Пальмалар кулгуси —
Шамол гўё—у.
Ва
Фақат шу шамол қўллари билан
юраклар андуҳи—
Қамоқхонанинг
Жирканч ва чиркин тош деворларин
учириб юборур
Халқ деган ёвқур!
Ваҳималар ҳам
топгуси барҳам!
Ва ўлим кундаси
кунпаякун бўлур мангуга—
бу чин!
Ахир
Ер бу —
Менинг жисму жоним, йўқу боримдир,
юрагим бу —
Қабрдаги майт эмас, ахир!
Мумкинмас ўлдирмоқ уни ўқ билан,
Бомба-да бас келмас унга баякбор.
Ана у —
пальманинг ўзидек озод
Кўк сари юксалиб
бормоқда шоён!

II

Ватаним!
Калхатдек ёвуз, шиддаткор,
гулдан-да бокира
бўлмоққа ўргатди мени бу — темир.
Бир куни келиб
Тўфонлар уйғониб томирларимда,
жилғалар шўх ва шаън алёр айтишин
қайдин билибман!
Зиё билан менинг орам —
мудҳиш панжара!
Аммо минглаб қуёш ёнар
қалбимда бу он.
Деворга битилган
маҳбуслик белгимдан
чак-чак қон сизар.
Мен-чи, унда гул-лолалар барқ урган
Чаманзорни кўраман аниқ.
Жаллодимнинг манфур башараси
чапланиб ётар зулмат қўйнида
Аммо гулдек аёл сочлари уни
бутунлайин йўқотади
қолдирмай бир из.
Ватаним!
Исмингни тишларим билан
Тошга ўйиб битдим.
Сезгир бармоқларим ила Нурнинг
кўмуш сочларини
майин тарадим.
На илтижо, на ёш бордур
менинг қорачуғимда.
Ловуллайди унда фақат биргина олов!
Ногоҳ,
Мағрур муҳаббатим туфайли агар
Куйдирсалар менинг фидо жонимни
бутда,
Шул севги ҳаққи: Инсоннинг тақдири
дея жон берган
Оппоқ либосдаги илоҳий бир зот —
Авлиёга айланурман
мангуга
Ҳайҳот!

III.

Йўқ, бу ҳақиқатдир, рўёмас асло,
Ҳали чаманзорларда —
ёрқин айвонлар!
Ҳали фаришталар ақиқ лаблардан
учган қўшиқлардан рақс этар тинмай.
Қушлар, қушлар —
Менинг жаллодларимсиз.
Қалбимни ларзага солурсиз тақир.
Сени соғинаман, Ватаним, кўпдан.
Ташналик жон каби
бўғзимда ҳамон.
Чаккага тиралган тўппонча асли
бу—бизнинг беғубор муҳаббатимиз!
Зўрға-зўрға нафас олар
Ярадор қўшиғимиз!
Бир карра чақирдингми, бас,
Мўъжизакор даъватингга
жавоб бўлур юрагим амри,
Яъни, чақин каби узилар-да кўксимдан,
сўнгра
ғам-андуҳлар денгизига ғарқ бўлур
Э воҳ!

Исмоил МАҲМУД таржимаси.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

ҲУРМАТ ҚИЛСАНГ...

Бир ҳафта ичида мен кишининг ёдида қоладиган икки воқеага дуч келдим. Биридан кўнглимга ёруғлик тушди, иккинчисидан эса кўнглим ҳижил бўлди.

...Балиқчи районидаги Чинобод пахта тозалаш заводининг директори Орифжон Ураимов билан тушга яқин учрашдик. У соатига бир назар ташлаб олди-да, айбдорларча жилмайди.

— Профилакторийга шошиб тургандим. Бугун-эрта ишга туширишимиз керак. Балки бирга бориб келармиз? — таклиф қилди у.

Мен заводнинг бу ёш директори ҳақида район партия комитетидаги ўртоқлардан илиқ гаплар эшитган эдим. Айтишларича: Орифжон райондаги энг ёш, аммо тадбиркор раҳбарлардан бири экан. Мана унинг таржимаи ҳоли. Оддий колхозчининг ўғли, Ленинград политехника институтини тамомлади. Уни йигирма олти ёшида республика Пахта тозалаш министрлигига, масъул хизматга таклиф этдилар. Орифжон бу ерда кўп ишламай, бир неча совет мутахассислари қатори Африкадаги ривожланаётган мамлакатлардан бири — Анголага йўл олди. Икки йил давомида бу ерда пахта тозалаш саноатини йўлга қўйишда ёрдам бериб, ўз интернационал бурчини шараф билан бажариб келди. Мана, уч йилдирки, ўзи туғилиб ўсган қишлоқда, коллективи деярли минг кишига борадиган Чинобод пахта тозалаш заводида директор бўлиб ишлаяпти. Кўпгина ихтиролар автори. Яқинда кандидатлик диссертациясини ёқламоқчи.

— Орифжонни бошқалардан ажратиб турадиган нарса, унинг камтарлиги-ю, одамларга нисбатан ғамхўрлиги, куйинчаклиги, — дейишди менга. — Ишчилар манфаати деганда директоримиз жонини жабборга бериб юборади. Уни ҳамиша кимнингдир ташвишида юрган ҳолда кўрасиз.

Олтинкўл ва Балиқчи районлари территориясини иккига бўлиб турувчи чуқур анҳор ёнидан борарканмиз, мен ана шу эшитганларим ҳақида ўйлардим. «Мана, тўғри, намунавий тарбия натижаси, — дердим ўзимча, — ёш мутахассис ҳали ўттиз ёшга ҳам чиқмай туриб партиямиз ва халқимизнинг ишонган кишиларидан бири бўлиб қолган. Келажак мана шуларга таянади».

Йўл-йўлакай Орифжон завод профилакторийсини очиш ҳақидаги фикр қандай пайдо бўлганлиги тўғрисида гапирди.

Завод коллективи катта. Аммо касаба союз ташкилоти уларнинг ҳаммасига даволаниб, соғлиқларини мустаҳкамлаб қайтиш учун йўлланма топиб бериш имкониятига эга эмас. Хўш, нима қилиш керак?

Орифжон дирекциянинг кенгайтирилган йиғилишида ана шу масалани ўртага ташлади. Икки районни ажратиб турадиган анҳор бўйидаги хушманзара жойда профилакторий очсак қандай бўларкин, деди у. Ҳаммага маъқул бўлди. Бу фикрни юқори ташкилотлар ҳам қўллаб-қувватладилар. Ахир ишчилар сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишдан ҳам муҳимроқ, табаррукроқ нарса борми?

Мана, бир йиллик меҳнатдан сўнг Қорадарё бўйида юз ўринли, шинам, уч қаватли профилакторий ишга тушди. У ишчиларнинг ўзиники. Ҳар бир ишчи йилда бир марта бу ерда даволанишнинг тўла курсини ўтай олади. Сўлим оромгоҳлар, чойхоналар, сузиш басейнлари, салқин боғлар — буларнинг барчаси меҳнаткашлар учун мўлжалланган.

Чинободликларнинг Орифжон Ураимов ҳақида «Ёш бўлса-да, элпарвар, ақлли-хушли йигит» дейишларининг боиси ҳам мана шу ғамхўрликда бўлса керак.

Энди иккинчи воқеани эшитинг.

Ҳамма гап шундаки, авиакасса ходимлари оддийгина бир расмиятчиликни бажармайдилар: билетларга самолётларнинг типини ёзмайдилар.

4 август куни бир группа йўловчилар 493-рейс билан Тошкентдан Нукусга учиш учун шайланишаётган эди. Ҳаммасининг қўлида билет. Кайфиятлари чоғ.

Нукусга самолётлар одатда аэропортнинг маҳаллий линиялар бўлимидан учарди. Лекин йўловчилардан кимдир «Бу 493-рейсда ТУ-134 самолёти қатнайди. У Марказий линиялар бўлимидан учади» деб қолди. Нукусга биринчи марта бораётган ўн чоғли йўловчи у ёққа югуришди, бу ёққа югуришди: «Қаёқдан учади?». Шу ерда юрган аэропорт ходимасидан сўрашган эди, у ҳам елка қисди: «Аниғини билмас эканман. Яхшиси «Справочное»дан сўранглар».

Справка бўлимидаги аёл қаердандир суриштириб билгач, ниҳоят «Марказий линия»га чопинглар!» деб буйруқ берди. Ҳаллослаб келган ўн чоғли йўловчини эса «Марказий линия» бўлимида ўта совуқ кутиб олдилар.

— Регистрация тугади. Қаерда лақиллаб юрдиларинг, — деди биринчи галереяда турган назоратчи аёл. — Ҳеч нимани билмайман.

— Биз Нукусга биринчи марта кетяпмиз. Қолаверса, самолётнинг учишига яна ўттиз беш минут вақт бор-ку! — деди Улуғ Ватан уруши қатнашчиси бўлган йўловчи.

— Вокзал бошлиғига учранглар, билетингизнинг орқасига рухсатнома ёзиб берсин. Жойлар бор. Қўйиб юбораман.

Аэровокзалнинг ўша кунги навбатчи бошлиғи Нуъмон Сатторов деган хушсурат мўйловли йигит экан.

— Тамом! Кеч бўлди, — деди у қўли билан ҳавони кесиб. — Анқайиб юрмаслик керак эди.

Икки болали йўловчи аёл ва Улуғ Ватан уруши қатнашчиси унга билетларини узатишди.

—Шунга рухсатнома ёзиб беринг.

Сатторов билетларни олди-да, орқасига «Пропустить» дея ёзиб берди. Ҳалиги иккаласи ҳурсанд бўлганча узун галереядан чопиб кетишди. Аммо улар ўзларини ҳали олдинда нималар кутиб турганлигини билишмас эди.

Биринчи галереядаги контролчи аёл афсусланиб бош чайқади.

— Ахир Сатторов мана бу ерга «пропустить» деб ёзибди, холос. Штампасини эса босмабди. Йўқ, бўлмайди. Штампа бостириб келинглар, кейин қўйиб юбораман.

Беш минутдан кейин иккаласи ҳам тарвузи қўлтиғидан тушиб, Сатторовнинг ёнига қайтиб келишди.

— Штампа босмабсиз-ку!

— Айтгандим-ку, сизларни барибир қўйиб юбормайди деб. Энди йигирма беш процент жарима тўлаб, билетларингизни кассага топширинглар, — деди аэровокзал бошлиғи жилмайиб.

Ўша куни 493-рейсдан ўн чоғли йўловчи қолиб кетди. Тун ярмига яқинлашган эди. Кимдир меҳмонхона қидириб кетди, кимдир танишларини эслай бошлади. «Бугун ўғлимни операцияга ётқизишмоқчи эди», — инқиллади бошқа биров.

Биз иккита мисол билан танишдик. Орифжон Ураимов билан Нуъмон Сатторов деярли тенгқурлар. Бири эл ташвиши учун жонини жабборга беради. Иккинчиси эса одамларнинг тақдири билан қизиқмайди. Уларни менсимайди, уларга жуда баланддан қарайди. Улар оддий одамийликни, олижанобликни, ғамхўрликни бутунлай бошқа-бошқа тушунадилар.

Иккала мутахассис ҳам ҳаётнинг катта йўл бошида туришибди. Фақат халққа беминнат, ҳалол, холис хизматгина бу йўлни ёруғ юз билан, муваффақиятли равишда босиб ўтишга имкон беради. Шу нарсани ҳеч ким унутмаслиги керак. Унутмаслик лозим бўлган яна бир нарса бор. «Бошинг осмонга етса ҳам оёғинг ерда туради» дейди халқимиз.

Қодиржон СОБИРОВ.

Факт ва шарҳ

Тошкент глобуси

«Камони Чочий», «Тошкент — нон шаҳри», «Тошкент руҳи», «Тошкент метроси», «Тошкент фестивали» сингари шуҳратнамо таърифларга энди «Тошкент глобуси» ибораси ҳам қўшилди. «Тошкент глобуси»нинг диаметри икки метр, айланасига тўрт кишининг қулочи етмайди. Баҳайбат ва ярим тонналик вазнига қарамай, ўқи атрофида осонгина айланади.

Глобусимизнинг энг муҳим хислати бўртма шаклида ишланганлигидир. Шу боис уни «рельефли глобус» дейиш ҳам мумкин. Истаган тоғ чўққисининг баландлигини аниқлаш учун чизғич билан ўлчаб, масштабига солиштирсангиз кифоя. Ороллар ва кўлларнинг майдони, дарёларнинг узунлиги ҳам унда аслига тўғрилаб олинган.

«Тошкент глобуси» ниҳоятда такомиллашган ўқув қулланмаси бўлиб, ҳозирги замон фанининг Ер хусусидаги энг янги маълумотлари асосида, космонавтларимиз олган рангли суратлардан фойдаланиб ясалган. Глобусда ҳар бир жой, тоғ, кўл, қум чўллари тегишли ҳажмда, ўз табиий рангида товланиб туради. Ҳатто океаннинг ғадир-будир туби ҳам, сув ости тизмалари-ю botиқлар ҳам аниқ кўринади. Глобус қаршисида ўзингизни жаҳонгашта сезасиз: наздингизда Эверестга қадам ташлайсиз, океан қаърига шўнғийсиз, Саҳрои Кабир биёбонларини кезасиз. Кокилсимон зангори дарёларни, мамлакат ва шаҳарларни, Жанубий Америка вулканларини санайсиз.

Пермь давлат университети картографлари билан Тошкент давлат университети географларининг кўп йиллик ҳамкорлиги самараси ҳисобланган «Тошкент глобуси» шу кунларда Пермь давлат университети қошидаги махсус кўргазмали қуроллар лабораториясида охирги пардоздан чиқмоқда. Унинг пўлат қобирғаси, пишиқ елимланган қипиқ ва қатрон қобиғи, унга бамисоли заргар қўли билан жойлаштирилган рельеф ҳамда градус тўрлари жуда мустаҳкам ишланган.

Ер куррасининг етти миллион марта кичрайтирилган нусхасини яхлит — қутбдан қутбгача, мағрибдан машриққача очиқ-ойдин акс эттирган глобус келгуси йил Тошкент давлат университетининг география факультетига ўрнатилади.

Ҳ. ҲАСАНОВ,
география фанлари доктори, профессор.

КУТУБХОНА— НУРХОНА

Фарғона шаҳридаги Ҳамза номли 1-ўрта мактаб бой кутубхонага эга. Унга кўп йиллардан бери Мунавварxон опа Аъзамова мудирлик қилади. Кутубхонага кирсангиз, ихлос билан терилган китобларни кўриб қувонасиз. У ўз ишининг устаси, китобхонлар билан эса ўта ширинсухан, ҳар бир ўқувчига зарур бўлган дарслик, илмий ва бадиий китобларни танлашга кўмаклашади. Бу эса китобхонлар сонининг кўпайишига сабаб бўлмоқда.

Ўтган ўқув йилида 500 китобхон бор эди. Бу йил уларнинг сони яна 25 кишига кўпайди.

М. ИСОҚОВА.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР
Маданият министрлиги
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудири: хореография (доцент).

Доцентлар: инструментовка ва партитуралар ўқиш, пуфлаб чалинадиган асбоблар, кутубхонашунослик, халқ чолғу асбоблари, болалар адабиёти ва кутубхона иши, оркестр дирижёрлиги.

Катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, халқ чолғу асбоблари, ўзбек адабиёти.

Ўқитувчилар: КПСС тарихий маданий-оқартув ишлари тарихи ва назарияси (3), илмий коммунизм, пуфлаб чалинадиган асбоблар (2), болалар адабиёти ва кутубхона иши.

ИНСТИТУТНИНГ НАМАНГАН ШАҲРИДАГИ ФАКУЛЬТЕТИДА ИШЛАШ УЧУН

Катта ўқитувчилар: кутубхонашунослик (2), граждан мудофааси, маданий-оқартув ишлари тарихи ва назарияси.

Ўқитувчи: режиссёрлик ва актёрлик маҳорати.

Конкурс муддати — 1 октябргача.

Мурожаат учун адрес: 700164, Тошкент шаҳри, Високовольтний массиви, 127 «а» уй. Телефонлар: 62-03-23, 62-03-24.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ
АМАЛИЙ ФИЗИКА ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар (фан кандидатлари): радио-флореспентли анализ, фоноли мониторинг, филиал;

катта илмий ходимлар (фан кандидатлари): гамма-активацион анализи, фоноли мониторинг, атом ядроси физикаси;

кичик илмий ходимлар: радио-флюоресцентли анализ, физик-экспериментни автоматлаштириш.

Конкурс муддати — 3 октябргача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, 3-қават, 301-хона. Кадрлар бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЭЛЕКТРОНИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лаборатория кичик илмий ходимлари: позитронлар физикаси, корпускуляр спектрометрия, лазер нурларининг моддалар билан мувофиқлиги, патент-лицензия бўлими.

Конкурс муддати — 4 октябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, 52-алоқа бўлими, Обсерватория кўчаси, 85-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/IX да **Дилором,** 23/IX да **Анна Каренина.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IX да **Келинлар қўзғолони,** 23/IX да **Ҳар тўкисда бир айб.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 22/IX да **Ёшликда берган кўнгил,** 23/IX да **Хизматингизга тайёрмиз.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Аёл — йиртқичлар даврасида»** аттракциони иштирокида Москва цирки артистларининг гастроллари (19.30 да).

Муқимий номли ўзбек давлат музикали театри коллективи Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. Ихтиёровага онаси
Фоиля РУЗМЕТОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Телевидение

22 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.40 — Горнчилар қаердасиз! 10.25 — Концерт. 10.55 — Кўл бўйида. Бадиий фильм. 2-серия. 12.15 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Концерт. 16.30 — Рус тили. 17.00 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 17.55 — Шахмат мактаби. 18.25 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Халқ куйлари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Китоблар дўстлик жарчилари. 20.15 — Момо ер. Балет-оратория. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. СССР чемпионати. МАСК — Спартак. 23.45 — Агар соғлом бўлай десанг. 24.00 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.15 ва 13.35 — Испан тили. 11.05 — Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. 11.35 ва 12.40 — Зоология. 12.00 — Сиз яратган боғ. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.05 — География. 14.05 — Салом, мен холангиз бўламан. Бадиий фильм. 15.45 — А. Н. Островский. Сепсиз қиз. 16.45 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Саёҳатчилар клуби. 19.50 — Земляника гуллади. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Инсон ва қонун. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.00 — Алтунин қарор қилади. Бадиий фильм. 23.20 — Ҳужжатли фильм. 23.35 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 18.05 — Қўғирчоқ фильмлар. 18.25 — Сўз кетидан сўз келар. 18.45 — Ижод гулшани. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Халқ контроли экрани. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Хирмонингизга барака. 22.20 — Уруш ва тинчлик. 3-фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Болалар учун фильм. 19.15 — Реклама. 19.30 — Телефильм. 19.55 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳаммасига Залина айбдор. Бадиий фильм. 21.30 — Москва-II.

23 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 10.35 — Тарих сабоғи. Бадиий фильм. 12.00 — Фильм-концерт. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — Концерт. 16.45 — Киноочерк. 17.05 — Янги Гулливер. Бадиий фильм. 18.35 — Волейбол. Европа чемпионати. 19.05 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Сиз яратган боғ. 20.00 — Эртага пропагандистлар куни. 20.30 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Д'Артаньян ва уч мушкетёр. Бадиий фильм. 1-серия. 23.35 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 10.05 ва 13.40 — Инглиз тили. 11.05 — Биология. 11.35 ва 12.40 — География. 12.05 — «Қизил китоб» нималар ҳақида ҳикоя қилади. 13.10 — Табиатшунослик. 14.10 — Қадимий рус санъати. 14.40 — Илмий-оммабоп фильм. 15.00 — Тарих саҳифалари. 15.45 — М. Глинка ижоди. 16.30— Янгиликлар. 16.35 — Санъат усталари. 17.45 — Телеочерк. 18.35 — Янгиликлар. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — В. Шкваркин. Содда қиз. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. Динамо (Киев) — Зенит. 23.45 — Волейбол. Европа чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 11.20 — Янгиликлар. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Болалар учун фильм. 13.00— Кентаврлар. Бадиий фильм. 2-серия. 17.45 — Ёшлик. 18.15 — Фан уфқлари. 18.45 — Шеърият билан учрашув. 19.30 — Ахборот. 19.45— Ҳужжатли фильм. 20.00 —Партия турмуши. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Эстрада концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Уруш ва тинчлик. 4-фильм. 00.05 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — ВАЗ: кеча, бугун, эртага. 19.10 — Рус тили — мактабгача ёшдаги болаларга. 19.40 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш — умумхалқ иши. 20.50 — Кинопрограмма. 21.30 — Москва-II.

Радио

22 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Олтин водий қўшиқлари. 9.30 — Ўзбекистон ёш композиторларининг куйлари. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малшы. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 19.25 — Юность Узбакистана. 20.50 — Халқаро ҳаётнинг актуал масалалари. 21.00 — Давр даъвати. 21.20 — Пахта йиғим-терими илғорлари учун концерт. 22.30 — Халқ талантлари куйлайди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

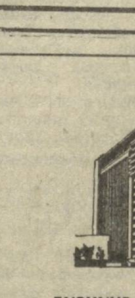

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.